

РЕЗЮМЕТА
на публикациите,
свързани с участие в конкурс
за заемане на академична длъжност „професор“
на доц. д.н. Ирена Маркова

I. Монография:

Маркова, Ир. Космическо застраховане (предизвикателства, практики и решения). София, Издателство на ВУЗФ Св. Григорий Богослов, 2025, ISBN 978-619-7622-69-0, 165 с., <https://vuzf.bg/uploads/files/8431/irenamarkova.pdf>.

Актуалността на проблематиката, поставена в монографията застраховането на космически рискове мотивира автора да изследва широк кръг от въпроси, свързани с икономиката и организацията на космическото застраховане. В контекста на широкообхватна тематика се анализират възможностите за развитие на космическото застраховане успоредно с прогреса на космическата индустрия.

Обект на изследването е застраховането на космически рискове като механизъм за повишаване на устойчивото развитие на космическата индустрия. *Предмет на изследването* са теоретичните и приложните аспекти на застраховането на космически рискове и тяхното отражение върху търсенето и предлагането на застрахователни продукти в космическата дейност. В монографията е дефинирана целта на изследването и са конкретизирани научноизследователските задачи. Обосновани са ограниченията на изследването. Представена неговата информационна и методологична основа.

В *първа глава* е направен анализ на състоянието и развитието на космическата индустрия в глобален мащаб. Проследени са еволюционните изменения на космическата индустрия в универсален мащаб. Акцентът е поставен върху законодателните основи и регулации на космическата предприемчивост на международно равнище. Представени са териториалните и отраслевите измерения на космическата индустрия.

Във *втора глава* са конкретизирани предпоставките за интегрирането на застрахователното покритие на космически рискове в бизнес компаниите. Обоснован е механизма на застрахователната защита и особеностите на космическото застраховане. На преден план авторът поставя въпроса за профила и значимостта на космическите рискове в контекста на

застраховането. Авторвият научен интерес е насочен към въпроса за експертната оценка и тарифирането в застраховането на космически рискове. В тази връзка е предложен е общ концептуален модел за формиране на цената на застрахователната защита в космическото застраховане.

Фокусът в *трета глава* е върху икономическите ефекти и значимост на застрахователните продукти за космическата индустрия. Представена е систематизирана класификация на видовете застрахователни продукти съобразно разнообразието от космически дейности, рискове, обекти и субекти в космическия сектор. Предложени са иновационни решения и са изведени стратегически ориентации относно бъдещото развитие и предизвикателствата пред космическите застрахователи. Обосновани са въздействията на космическото застраховане в корпоративния риск мениджмънт на космическите компании. Осъществено е анкетно проучване, което дава възможност на автора да валидира в определена степен формулираната изследователска теза и подтези в монографията.

В *заключението* са направени обобщения и са оформени три групи изводи по отношение на трите глави, обособени в монографията. Изведени са затрудняващите фактори в прилагането на космически рискове. На базата на резултатите от анализите в монографичния труд, авторът очертава и представя няколко области за бъдещи научни изследвания в разглежданата тематика.

II. Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus, Web of science)

Markova, I. Space insurance – innovations and challenges for the insurance business. – *Business management*, 1/2025, ISSN: 0861-6604-print, ISSN: 2534-8396-online, <https://bm.uni-svishtov.bg/title.asp?title=3097>, pp. 102 – 118.

Изследването се фокусира върху теоретичните и приложните аспекти на застраховането в космическата индустрия. Стремeжът на автора е да обоснове ролята на космическото застраховане като един от основните методи за повишаване на корпоративната сигурност в космическите компании. Повишаването на застрахователните потребности и интереси в космическия сектор през последните години стимулира иновациите в застрахователната дейност и поставя нови предизвикателства пред застрахователите.

Хармоничното съчетаване на застраховането с превенцията и ограничаването на въздействието на космическите рискове е предпоставка за ефективен корпоративен риск мениджмънт в космическия сектор.

В статията е представен модел на пазара на космическото застраховане и са анализирани взаимоотношенията между неговите субекти. Обосновани са взаимовръзките между космическата индустрия и застрахователния бизнес.

III. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

Маркова, Ир. Влияние на застрахователната култура върху потребителското търсене. – *Пари и култура*, No4, 2020, ISSN 2683-0965, с. 17 – 41, <https://drive.google.com/file/d/1oGF4Qy1K5jWQ1T1eefT-sixyeQPHNHmw/view>.

Обект на статията е влиянието на застрахователната култура на населението върху потребителското търсене на застрахователни продукти.

Акцентът в изследването е върху три аспекта на проблема. Първо, разглежда се понятието „застрахователна култура” като икономическа категория и на тази основа се извеждат взаимозависимостите с други видове култура. Второ, представят се елементите на застрахователната култура и се анализира влиянието на застрахователната култура върху търсенето на застрахователна защита. Трето, анализира се ролята на застрахователния маркетинг за повишаването на застрахователната култура, в т. ч. се представят показателите за отчитане нивото на застрахователната култура.

Мишева, Ир. Здравните застрахователни продукти – фактор за здравната реформа у нас. – *Банки, инвестиции, пари*, 2008, бр. 7-8, ISSN 1311-7947, с. 28 – 31.

Статията се фокусира върху спецификата на здравнозастрахователните продукти и взаимоотношенията между субектите в здравната система – медицински персонал, пациенти, застраховани лица, здравни институции, застрахователи и др. Началото на здравната реформа в България е свързано с появата на нови изисквания по отношение на участниците в здравеопазването. Тези изисквания произтичат основно от промените в здравноосигурителната система и от общата цел за изграждане на здравна система от европейски тип.

В статията се очертава извода, че част от проблемите в здравеопазването могат да се решат чрез осъществяване на адекватна застрахователна защита, предлагана по линия на здравното застраховане и застраховането на професионалната отговорност на медицинския персонал.

Мишева, Ир. Маркетингова ориентация на застрахователните дружества в процеса на евроинтеграция. – *Банки, инвестиции, пари*, 2006, бр. 9 – 10, ISSN 1311-7947, с. 25 – 29.

С членството на България в ЕС се поставят нови изисквания към дейността и финансовата стабилност на застрахователите. На преден план в статията се обосновава необходимостта от актуализиране и иновиране по отношение на инструментите на маркетинговата политика на застрахователите в новите пазарни условия. Развитието на националния в рамките на европейския застрахователен пазар определя процесите на унифициране и хармонизиране на застрахователната дейност в глобален мащаб. С навлизането на чужди застрахователи на националния застрахователен пазар, българските застрахователи са изправени пред предизвикателството да работят в условията на променяща се конкурентна среда.

На базата на анализирания статистическа информация за практиката на развитите европейски страни, като Франция, Германия, Испания, Великобритания, авторът констатира, че застрахователите използват разнообразни пласментни органи в стремежа към усъвършенстване на маркетинговите взаимоотношения с клиентите. В статията се акцентира върху значимостта на маркетинговите проучвания по отношение на поведението на застрахованите лица, застрахователните посредници и другите участници на застрахователния пазар.

Мишева, Ир. Пласментната политика на българските застрахователи в европейския застрахователен пазар. – *Банки, инвестиции, пари*, 2007, бр. 10, ISSN 1311-7947, с. 4 – 8.

Глобализацията в застраховането и приобщаването на българския към европейския застрахователен пазар определят насоките в развитието на застрахователната дейност у нас.

Конкуренцията на застрахователния пазар налага вземането на адекватни маркетингови решения, свързани с пласментната дейност на българските застрахователи. Изследването на процеса по формиране на пласментната политиката в застраховането е ключов фактор в прилагането на широкомащабната маркетингова политика на дружествата.

В статията е обоснован процеса по изграждане и прилагане на пласментната политика в застраховането. Анализирани са компонентите, взаимовръзките и зависимостите между отделните етапи (нива) в изследвания процес.

Markova, Ir. Insurance culture and consumer demand in the personal insurance market in Bulgaria – *Money&Culture*, 3/2024, ISSN 2683-0965, pp. 3 – 16, https://drive.google.com/file/d/10u_SDcKQHO9MfXQ58TTFV667glWJiiR_/view

Статията поставя въпроса за влиянието на застрахователната култура на населението върху потребителското търсене на пазара на личното застраховане в България. Акцентът е поставен върху процеса на формиране на застрахователната култура като икономическа категория, която стои в основата на проявлението на потребителското поведение на застрахователния пазар.

В изследването се използват общоприети статистически методи и показатели за измерване на нивото на застрахователна култура в бранша „Лично застраховане” в страната.

Идентифицирани са факторите, които задържат потребителското търсене на застраховки в бранша „Лично застраховане” на националния застрахователен пазар. Очертани са основните насоки за повишаване на застрахователната култура и за стимулиране на търсенето на пазара на личното застраховане у нас.

Markova, Ir. Innovations in the insurance business – implementation and economic effects. – *International Journal of Education and Social Science*, Vol. 12 No. 1, Feb., 2025. ISSN 2410-5171 (Online), ISSN 2451-1246 (Print), published by Research Institute for Progression of Knowledge, <https://ijessnet.com/2025/03/04/vol-12-no-1/>, pp. 17 – 22.

В статията се подчертава значението на иновациите за устойчивото развитие на застрахователните компании. Нарастващите заплахи от киберрискове, бързият технологичен напредък, повишените изисквания на

потребителите са основни фактори, които определят необходимостта от иновации в застрахователния бизнес. За да стимулира иновациите, застрахователната индустрия все повече инвестира в модерни технологии като изкуствен интелект, блокчейн технологии, облачни технологии и анализ на големи данни.

В статията се анализират предпоставките и ефектите от внедряването на иновациите в застрахователния бизнес. Представен и обоснован е процесът на внедряване на иновациите и избор на иновационна стратегия в застрахователната дейност.

Маркова, Ир. Арт застраховане – иновационни решения и тенденции за развитие на застрахователния пазар. Трудът и социалната защита в условията на глобални обществени, икономически и социални промени. *Сборник с доклади от Юбилейна научна конференция*. София, ИК – УНСС, 2023, ISBN 978-619-232-731-6, <https://www.cceol.com/search/book-detail?id=1199767>, с. 195 – 202.

Изследването поставя акцента върху извеждането на специфичните особености на застраховането на произведенията на изкуството. В контекста на двата елемента на застрахователния пазар – търсене и предлагане – са обосновани затрудняващите фактори при пласмента и потребяването на арт застраховки.

Авторовият научен интерес е ориентиран към обосноваване на необходимостта от иновации в застрахователната дейност и формулиране на основни насоки за развитие на арт застраховането.

Мишева, Ир. Застраховането в туризма – проблеми и насоки за развитие. Девета национална конференция „Глобални, национални и корпоративни процеси и политики през посткризисния период: очаквания, предизвикателства, решения в застраховането и осигуряването”, Свищов, 7-8 октомври 2010 г. *Сборник с доклади и презентации*, Свищов, АИ „Ценов”, 2010, ISBN 978-954-23-0499-9, с. 120 – 133.

Туристическият отрасъл е един от основните двигатели на икономиката на страната. Туризмът е широкообхватен отрасъл, който включва голямо разнообразие от туристически дейности. Широкият кръг от дейности в сферата на туризма обаче е съпътстван от множество рискове, чието проявление води до редица неблагоприятни последици.

В статията акцентът се поставя върху широката гама от видове застраховки, предназначени за туристическия сектор. Изведени са и са анализирани факторите, които определят спецификата на застраховането в туризма. В тази връзка, в статията е представена класификация на видовете туризъм и са обосновани предпоставките, които влияят върху развитието на туристическата дейност в страната. На базата на актуална статистическа информация са анализирани посещенията на туристите в страната и на българските граждани, пътуващи в чужбина. Аргументирано са представени необходимостта и състоянието на застраховането на туристическия сектор в България. Формулирани са насоките за развитие на застраховането в туризма.

Актуалността на поставените в статията въпроси се свързва с изискването за гъвкавост на застрахователната услуга и предлагане на подходящи застрахователни продукти, които да отговарят на повишените потребителски оценъчни критерии, респективно на застрахователните интереси, както на туристите, така и на туристическите оператори и организации.

Мишева, Ир. Застрахователната култура – индикатор за състоянието на застрахователния бизнес в България. Десета национална конференция „Застрахователният и осигурителният пазар: реалности, визия, очаквания и приоритети за управление на промяната”, София, 3-4 ноември 2011 г. *Сборник с доклади и презентации*, София, изд. „Авангард Прима”, 2012, ISSN 978-954-323-994-8, с. 189 – 195.

В доклада се посочва, че съществува голямо разнообразие от авторски трактовки на понятието „култура”. Голям брой публикации са посветени на организационната, респективно корпоративната или фирмената култура. Материята относно застрахователната култура обаче все още е слабо застъпена в научните изследвания. Очертава се необходимостта от цялостно проучване на нивото на застрахователната култура като елемент на потребителското поведение на хората.

Актуалността на проблематиката, свързана със застрахователната култура налага изучаването на спецификата в нейното проявление в теоретичен аспект, от една страна. От друга страна се изисква анализ на показателите, чрез които би могло да се измери нивото на застрахователната култура у нас.

В доклада са представени и изчислени показателите „застрахователна плътност” и „застрахователно проникване” за седемгодишен период на наблюдение в бранша „Имуществено застраховане” и в бранша „Лично

застраховане”. Изчислени са и са анализирани стойностите на показателя „темп на прираст на brutния премиен приход” от имуществено застраховане и от лично застраховане. На базата на изчислените стойности на показателя „коефициент на еластичност на премиите приходи” в двата застрахователни бранша, са открити автори изводи за състоянието и нивото на застрахователната култура в България.

Мишева, Ир. Иновации в пласментната политика на застрахователното дружество. *Сборник научни доклади*. Научен форум „Иновациите: двигател за икономическия растеж – 2015”, 26 октомври 2015 г. (организиран от ВУЗФ във връзка с изпълнението на проект BG051PO001-3.3.06-0053/13.08.2013 „Повишаване качеството на образованието и на научните изследвания в областта на бизнесинженерството за изграждане на икономика, основана на знанието (иновациите) и финансите”, финансиран от Оперативна програма „Човешки ресурси” и осъществен в партньорство с ИИИ към БАН). София, Издателство Св. Григорий Богослов, ISBN: 978-954-8590-32-7, с. 101 – 117.

Конкуренцията на застрахователния пазар определя стремежа на застрахователите към въвеждане на иновации по отношение на всички бизнес процеси в застраховането. Иновациите, свързани с пласментната дейност на застрахователните дружества се явяват едно от най-силните конкурентни преимущества. Функционирането на застрахователите в динамично променяща се околна среда кара застрахователите да усъвършенстват пласментната си политика. Ефективната пласментна дейност, основана на иновациите в застраховането представлява гаранция за повишаването на конкурентоспособността и просперитета на дружествата в дългосрочен аспект.

В статията се обосновават предпоставките за въвеждане на иновации в пласментната дейност на застрахователното дружество. Формулират се насоки за осъществяване на иновации в пласментната политика на застрахователя.

Мишева, Ир. и Кр. Славева. Информираност на потребителите на здравни услуги за застраховка „Професионална отговорност” на медицинския персонал. Юбилейна пета национална конференция „Актуални проблеми на застраховането и осигуряването – 2006”, Свищов, 5-6 юни 2006 г. *Сборник с доклади и изказвания*, Свищов, АИ „Ценов”, 2006, ISBN-10: 954-9737-05-5, ISBN-13: 978-954-0737-05-9, с. 80 – 98.

В доклада се поставя въпроса за информираността на потребителите на здравни услуги за застраховката „Професионална отговорност” на медицинския персонал. Актуалността на проблематиката провокира решението на

авторите да осъществят проучване за информираността на потребителите относно този вид застраховане. В контекста на основната цел са формулирани две подцели: първо, да се проучи осведомеността на потребителите на здравни услуги за наличието на застраховка „Професионална отговорност“ на техния личен лекар; второ, да се проучи информираността на анкетирания лица относно правата на пациентите и възможностите за доказване на лекарска грешка, пропуск или небрежност.

На базата на резултатите от проведеното емпирично изследване, авторите правят аргументирани изводи. В заключението се обобщава, че темата за информираността на потребителите на здравни услуги за правата на пациентите и за ползите на застраховка „Професионална отговорност“ на медицинския персонал трябва да бъде обект на разглеждане от различни гледни точки, а именно: от гл. т. на пациента, на медицинския персонал, на застрахователя и на Българския лекарски съюз. Това би било предпоставка за повишаване на правната, здравната и застрахователната култура на хората, от една страна и от друга – за усъвършенстване на механизма на застраховането на професионалната отговорност на медицинския персонал.

IV. Студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

Маркова, Ир. Застраховане на космически рискове в контекста на опазването на околната среда. – *Бизнес и право*, София, Издателски комплекс – УНСС, 2025, ISSN (print): 2603-3437, ISSN (online): 2603-3445, <https://business-law.unwe.bg/bg/journalissues/article/11667>, бр. 2 (22)/2023, с. 32 – 66.

Студията описва застраховането като механизъм за повишаване на националната сигурност в държавната политика за опазване на околната среда от космически рискове. Техният широк диапазон определя научната значимост на нашия анализ. От една страна, тези рискове засягат развитието на космическата индустрия, а от друга, развитието на международния пазар на космическо застраховане. Така че можем да ги класифицираме от гледна точка на застраховането. Резултатите подчертават важността на застраховането на космически рискове, като се има предвид опазването на околната среда на микро и макрониво.

Маркова, Ир. Контролингът в застрахователната дейност – прилагане и възможности. – *Годишник на ВУЗФ*, София, изд. „Св. Григорий Богослов”, 2018, том XII, ISSN 1312-7918, с. 124 – 161.

В студията се разглеждат въпроси, свързани със стратегическото управление на застрахователното дружество. Акцентът е върху необходимостта от прилагане на контролинга в застрахователната дейност и използването на неговите възможности за повишаване конкурентоспособността на застрахователите. Аргументира се необходимостта от иновации в управлението на дружествата, с оглед успешното им функциониране на националния застрахователен пазар.

В структурно отношение студията се състои от увод, две части, заключение и библиографска справка.

В *увода* са конкретизирани целта, тезата, обекта и задачите на изследването. *Целта* на настоящата студия е да се представят особеностите на контролинга като елемент на стратегическото управление на стопанската единица и на тази основа да се изведе неговата специфика при използването му в застрахователното дружество.

В *първата част* са представени основните характеристики на контролинга в стопанската единица. Изведени са редица определения и авторови становища относно същността на разглежданото понятие. Очертани са особеностите на контролинга, изразени в неговите цели, задачи, функции и роля в дейността на предприятията и фирмите.

От представените авторови становища се обобщава, че характерното за контролинговата система за управление е нейната насоченост към изследване на компонентите на пазарната среда и приспособяване на дейността на фирмите и организациите към условията на промяна. Изграждането на концепцията за контролинг системата за управление означава да се даде приоритет на фирмени дейности като планиране, контрол, отчетност. Създаването на информационна система за набиране, обработка и предаване на информация за фирмената бизнес среда е фактор за адекватното осъществяване на планирането и контрола, респективно за достигане на фирмените цели.

Във *втората част* са изведени предпоставките, които определят необходимостта от контролинг в застраховането. Очертава се извода, че провеждането на целево адаптивно управление в широкообхватната застрахователна дейност налага създаване на система за управление на бизнес

процесите в дружествата. Условие за постигане на положителни финансови резултати в застрахователния бизнес е внедряването на иновациите в управлението от страна на висшия мениджмънт. Изграждането на контролингова система в застрахователното дружество се разглежда като нов управленски подход в застрахователното дело.

Авторът анализира още инструментите и видовете контролинг, прилагани от застрахователните дружества. Според автора, използването на инструментите на стратегическия и оперативния контролинг дава възможност за количествено обвързване на процесите и действията в застрахователното дружество, с оглед постигане на плановите цели и резултати.

В *заключението* се откроява изводът, че контролинговата система се явява необходим елемент в управленската структура на застрахователното дружество. Нейното функциониране е свързано с прогнозиране и анализ на бъдещи събития, които засягат застрахователната дейност. Тя се основава на внедряването на новите информационни технологии, въвеждането на нови управленски подходи, анализ на застрахователните интереси, мотивацията на застрахователните специалисти, както и отчитането на фактори, като: пазарна, демографска и културна среда, социално-икономическа и политическа обстановка в страната.

Следователно, контролингът в застраховането може да се определи като управленски процес, елемент от общия застрахователен мениджмънт, свързан с осъществяването на икономически и оперативни задачи, с оглед постигане на пазарните и финансовите цели на дружеството.

Стига се до извода, че ефективният застрахователен мениджмънт, осъществяван в силно конкурентна среда, ще се определя все повече от успешното прилагане на контролинговата система в структурата на застрахователното дружество.

Мишева, Ир. Контролинг в управлението на застрахователното дружество. – *Научни трудове*, София, Издателски комплекс – УНСС, том 2/2014, ISSN 0861-9344, <https://unwe-research-papers.org/bg/journalissues/article/5986>, с. 63 – 96.

В настоящото изследване се разглеждат въпроси, свързани с прилагането на контролинга в застрахователното дело. Акцентът се поставя върху спецификата на стратегическия и оперативния контролинг, като елементи на управлението в застраховането. Вниманието е насочено към техните основни

инструменти и значението им за застрахователната практика. Разгледани са АВС-анализът и анализът на разносните по бизнес процеси в застрахователното дружество. Представени са възможностите на анализа на финансовите резултати от застрахователната дейност и анализа на конкурентоспособността на застрахователното дружество, като основни инструменти на стратегическия контролинг.

В увода на студията са формулирани целта, тезата, обекта и задачите на изследването.

В основния текст на работата се акцентира върху позиционирането на звеното „Контролинг” в организационната структура на дружеството. Изведена е връзката на контролинга с другите видове мениджмънт в управленската структура на застрахователното дружество. Очертана е ролята на контролинга в осъществяването на бизнес процесите в застраховането. Открити са затрудняващите фактори в прилагането на контролинга в застрахователната област и са конкретизирани някои насоки за тяхното преодоляване.

В заключението се прави извода, че възможностите на контролинга ще провокират застрахователните да използват неговите инструменти в бъдеще, с оглед повишаване ефективността на застрахователната дейност. В този смисъл, контролингът все повече се превръща във философия, свързана със стратегическото мислене на мениджърите в застрахователните дружества, ориентирани към стабилно и успешно развитие на застрахователния бизнес в перспектива.

Маркова, Ир., Поповянски, Г. и Н. Денчев. Социалното предприемачество в застрахователния бизнес – синергия към устойчиво развитие на икономиката. – *Годишник на ВУЗФ*, том XVI, 2024, София, Издателство на ВУЗФ „Св. Григорий Богослов“, 2025, ISSN 1312-7918, с. 99 – 118, <https://vuzf.bg/uploads/files/8432/%D0%93%D0%9E%D0%94%D0%98%D0%A8%D0%9D%D0%98%D0%9A16.pdf> (<https://vuzf.bg/godishnitsi>).

В студията се разглежда спецификата на социалното предприемачество в застрахователната дейност и се предлага подход за дефиниране на понятието от застрахователна гледна точка. Акцентира се върху ролята на социалното предприемачество в застрахователния сектор за стимулиране на търсенето и предлагането на застрахователния пазар, от една страна. От друга страна,

акцентът се поставя върху ролята на застрахователните компании в осъществяването на социални инициативи и решаването на социални проблеми в стремежа към устойчиво икономическо развитие. Подчертава се значението на социалното предприемачество като елемент в стратегическото управление на застрахователната компания. Обосновава се необходимостта от предлагане на модел за социално предприемачество в съчетание със застрахователната дейност. Анализирани са взаимоотношенията между участниците в социалното предприемачество и застрахователния бизнес. Представен е чуждият опит на водещи в областта на социалното предприемачество застрахователни компании.

Misheva, Ir. Le risque „piraterie” dans de champs de l'assurance maritime – problèmes et perspectives. *ANNUAIRE de droit maritime et océanique*, TOME XXXVI – 2018, Université de Nantes, France, ISSN: 1259-4962, p. 497 – 519.

В студията е направен анализ на състоянието и тенденциите в развитието на застраховането на риска „пиратство” в морското застраховане. Анализирани са същността и особеностите на риска „пиратство” от застрахователна гледна точка. Фокусът е поставен върху спецификата на застрахователните продукти, които покриват риска „пиратство” и които се предлагат на пазара от морските застрахователи.

В студията са изведени и обосновани ценовите фактори при поемане на риска „пиратство” в отговорността на застрахователя.

В заключението на студията авторът прави извода, че компаниите, които могат да си позволяват поемането на риска „пиратство” в отговорността си, трябва да усъвършенстват управлението на застрахователно-техническия риск, да използват иновационни методики на риск менджмънта и да прилагат гъвкава ценова политика. Освен това, застрахователите следва да участват в превантивната дейност и да си сътрудничат с международните организации и правителства на страните, крайбрежните води, на които са застрашени от риска „пиратство”, както и да съдействат относно международното правно регулиране и снижаване на пиратската активност.

V. Публикуван университетски учебник или учебник, който се използва в училищната мрежа

Драганов, Хр. и **Ир. Мишева**. Имущественно и лично застраховане. София, Унив. изд. „Стопанство”, 2008, ISBN: 978-954-494-904-4 (глава XIV в съавторство, глава XV, т. 2.1., с. 265 – 268; т. 3, с. 272 – 291).

В учебника са разгледани особеностите на застраховането срещу злополука. Направена е характеристика на понятието „злополука” в контекста на застраховането. Представена е спецификата на застрахователния договор при застраховането срещу злополука. Представени са видовете застраховки „Злополука”.

В учебника е разгледана спецификата на договора за здравно застраховане. Представени са видовете здравнозастрахователни продукти и е направена характеристика на здравните застраховки, предлагани на националния застрахователен пазар.

След разглеждане на темата са поставени въпроси за самоподготовка на студентите и са изведени ключови понятия и термини, използвани в изследваната тематика.

Драганов, Хр., Илиев, Б., **Мишева, Ир.** и В. Василев. Анализ на дейността на застрахователното дружество. София, Унив. изд. „Стопанство”, 2008, ISBN 978-954-494-928-0 (глава 15, с. 278 – 288).

В учебника е разгледана темата „Анализ на финансовата дейност на застрахователното дружество”. Авторът систематизира видовете финансови отношения, които се пораждат при осъществяване на застрахователната дейност. Изяснява се структурата на финансовите ресурси на застрахователното дружество. Анализира се движението на паричните потоци на застрахователното дружество. Акцентира се върху спецификата на видовете финансови операции в застраховането. Обяснява се механизма по формирането на фондовете и резервите на застрахователното дружество.

След разглеждане на темата са поставени въпроси за самоподготовка на студентите и са изведени ключови понятия и термини, използвани в поставената тематика.

14.04.2025 г.
гр. София

Подпис: /п/
(доц. д.н. Ирена Маркова)